

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

ข้อ ๑ พรรคชาติไทยมีหนังสือ ที่ ชท. ๒๔๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ร่วมกันกับพรรคต้นตระกูลไทยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการรวมพรรคเข้าด้วยกัน โดยมีพรรคชาติไทยเป็นพรรคการเมืองหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคชาติไทยและพรรคต้นตระกูลไทย

ข้อ ๒ นาย ณ ตะวัน พรหมทา มีหนังสือ ที่ พิเศษ ๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขอคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย เนื่องจากนายสุวิทย์ กมลวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยทำผิดข้อบังคับพรรคและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ

ข้อ ๓ พรรคต้นตระกูลไทยมีหนังสือ ที่ พตต. ๐๕๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ชี้แจงคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทย ตามข้อ ๒ ว่า มิได้ทำผิดข้อบังคับพรรคหรือผิดมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคแต่อย่างใด

ข้อ ๔ นาย ณ ตะวัน พรหมทา มีหนังสือ ที่ พิเศษ ๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอลอนเรื่องร้องคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทย เนื่องจากได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ตนเองไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย

ข้อ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๑๖๑๒๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แจ้งให้พรรคต้นตระกูลไทยชี้แจงข้อเท็จจริงดังนี้

๕.๑ เหตุใดจึงมีหนังสือเชิญประชุมใหญ่วิสามัญพรรคต้นตระกูลไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ จำนวน ๒ ฉบับ (ฉบับที่เป็นเอกสารหลักฐาน ตามข้อ ๑ และฉบับที่เป็นเอกสารหลักฐาน ตามข้อ ๒) ซึ่งมีเลขหนังสือเดียวกัน แต่ลงวันที่และเนื้อหารวมทั้งวาระการประชุมในหนังสือดังกล่าวไม่เหมือนกัน

๕.๒ คณะกรรมการบริหารพรรคต้นตระกูลไทยได้มีการเข้าชื่อร้องขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญพรรคต้นตระกูลไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับ ข้อ ๖๗ ของข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือไม่อย่างไร

๕.๓ เหตุใดพรรคต้นตระกูลไทยจึงมิได้จัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคต้นตระกูลไทยคราวที่มีมติให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยร่วมกับพรรคชาติไทย และกำหนดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคต้นตระกูลไทย ตามข้อ ๖๗ วรรคสี่ ของข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ มาในคราวที่ได้ร่วมกันแจ้งมติยุบพรรคการเมือง ตามข้อ ๑ แต่ได้จัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวมาพร้อมกับหนังสือชี้แจงตามข้อ ๓

ข้อ ๖ พรรคต้นตระกูลไทยมีหนังสือ ที่ พตต. ๐๕๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ชี้แจงข้อเท็จจริงตามข้อ ๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองดังนี้

๖.๑ การจัดทำหนังสือเชิญประชุมฉบับลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ นั้น เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำไม่ใช่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง ไม่ได้คู่มือที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค แต่ได้จัดทำไปตามความเข้าใจของตนเองและยังมิได้ส่งให้สมาชิกแต่อย่างใด เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตรวจสอบพบว่าหนังสือเชิญประชุมผิดพลาดไม่ถูกต้องจึงยกเลิกหนังสือฉบับดังกล่าว และจัดทำหนังสือเชิญประชุมฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยใช้เลขหนังสือเดียวกันเนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน

๖.๒ การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคต้นตระกูลไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เป็นการเรียกประชุมและกำหนดวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุม โดยคณะกรรมการบริหารพรรค ตามข้อ ๖๗ ของข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๔๖

๖.๓ พรรคต้นตระกูลไทยได้จัดส่งเอกสารประกอบการยุบพรรคต้นตระกูลไทย รวมเข้ากับพรรคชาติไทยให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วแต่ไม่ครบถ้วน จึงได้ทำหนังสือชี้แจงและได้ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีมติให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยเพิ่มเติมในภายหลัง

ข้อ ๗ พรรคชาติไทยมีหนังสือ ที่ ขท. ๒๔๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

ข้อ ๘ พรรคชาติไทยมีหนังสือ ที่ ขท. ๒๕๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ กรณีมีมติเห็นชอบกับการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยคือ กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักหรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การที่พรรคต้นตระกูลไทยขอรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกันกับพรรคชาติไทยที่เป็นหลักนั้น พรรคต้นตระกูลไทยได้ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคต้นตระกูลไทยมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง และเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ พรรคชาติไทยได้ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคชาติไทยที่เป็นหลัก ต่อมาวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ หัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยและหัวหน้าพรรคชาติไทยได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองทั้งสองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๓

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้..... (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕...”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๗๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนและให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

เมื่อพรรคการเมืองทั้งสองได้ดำเนินการขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคให้รวมพรรคเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกัน โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการการเมือง และได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองประกอบกับทั้งสองพรรคได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยแต่อย่างใด จึงเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ แล้ว กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อไปรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคหลักได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ